

GOVERNANCE

Herman J.Th. Rottinghuis (2008). *Futuring: de kunst van het anticiperen, Toekomstbestendig strategisch denken*. Schiedam: Scriptum.

Scenario denken en zingevende visie vormen de basis van een aanpak die niet wil controleren, maar inspireren. Futuring wordt door de auteur neer gezet als een vorm van scenario denken waarbij aan dat denken een bevlogen mentale opstelling gekoppeld wordt. Een gedreven visie op de toekomstige identiteit van de organisatie, waarbij de leiding over zijn eigen schaduw moet springen. Een boeiende ambitie voor een boek welke de auteur heel praktisch waar weet te maken. De eerste helft van het boek biedt de theoretische basis voor het tweede deel van het boek, waarin een praktische handleiding wordt geboden voor de implementatie van de aangeboden kijk op strategievorming. Eerst wordt het waarom van futuring uit de doeken gedaan. Vervolgens komt de essentie van bewust anticiperen aan de orde, waarna futuring als bevlogen en bezonnen gebruik van het gezonde verstand wordt uitgewerkt. Daarna volgen de regels van het gezonde gesprek.

Het tweede deel start met de aard van probleemstellen (fase 1), met oog voor helderheid, reikwijdte en focus. Daarna volgt het visie en missie proces (fase 2), gevolgd door het scenarioproces (fase 3), en tot slot het robuust maken van de visie en de strategie (fase4). Het boek besluit met een aantal bijlagen met concepten, methoden technieken, symptomen en voorzorgsmaatregelen tegen groepsdenken, de eigenaardigheden van ons denken en de getijbeweging van organisch leven. Al met al een inspirerend en goed leesbaar boek, waarbij de verwijzing naar andere literatuur met name op wezenlijke punten erg mager is. Vanuit wetenschappelijk perspectief wordt de aanpak dus nauwelijks onderbouwd, hoewel het boek anders suggereert. Dat is jammer en had goed anders gekund, want op sommige momenten wordt rijkelijk gestrooid met zinnige citaten.

Het boek draagt vooral bij doordat in deze tijd van recessie zichtbaar wordt gemaakt dat je het onmogelijke voor mogelijk moet houden om goed aan futuring te werken. Voorwaar een balngrijke opdracht voor veel (publieke) organisaties op dit moment. Voor managers en controllers die zich met de strategie van hun organisatie bezig houden is het een zeer nuttig boek om de sprong over de eigen schaduw voor te bereiden.

Jeroen Smit (2008). *De prooi, blinde trots breekt ABNAMRO*. Amsterdam: Prometheus.

Het boek kent, na een verantwoording, twee grote delen. Het eerste deel gaat over de periode waarin de bank de jager was. Het tweede deel over de periode waarin het als prooi in de markt stond. Daarna volgt een epiloog van 6 oktober 2008. Sindsdien is er natuurlijk ook al weer veel gebeurd. Het boek is gebaseerd op materiaal van en gesprekken met vele bronnen binnen en buiten de bank. De perspectief dat gekozen wordt kenmerkt zich door het oog voor de menselijke kant van het besturen van een bank als de ABNAMRO. De kracht van het boek zit in de toegankelijkheid en de scherpte waarmee de ontwikkelingen getoond worden. Strategie in de praktijk van een trotse Nederlandse onderneming. Wie na het lezen van het boek nog denkt dat strategievorming een exacte wetenschap betreft is wel heel eigenwijs. Op een treffende manier worden verhoudingen tussen mensen en de ontwikkeling daarvan geplaatst in het perspectief van de gehanteerde strategische keuzes van de

onderneming. De betrokkenen hebben na lezing van het boek gezegd dat het naar hun oordeel een getrouwe weergave van de werkelijkheid betreft.

Boeiend is dat eveneens scherp zichtbaar wordt dat het niet maken van keuzes vergaande consequenties heeft. Iets dat we weten uit de theorie, maar wat helaas nogal eens veronachtzaamd wordt. Een ander punt wat ook erg duidelijk wordt is dat culturen erg dominant en moeilijk veranderbaar blijken. Recent nog hebben we in de krant kunnen lezen dat Zalm voorlopig de huidige naam handhaaft, maar in de toekomst mogelijk naar de naam ABN wil groeien. Blijkbaar is de tweespalt er nog niet uit. Het boek is daarom ook boeiend voor elke controller en manager omdat het aanleiding zou moeten zijn voor een stevige reflectie op de eigen bijdrage en de mate waarin die dominant is over de belangen van de organisatie.

Een volgend belangrijke notie is dat het bestuur zijn toezichthoudende taak blijkbaar onvoldoende kende. Ontluisterend op dat niveau. Wie anderszits kijkt naar hoe overheden taken uit besteden en hun toezichthoudende functie invullen naar hun bedrijven moet vermoeden dat het hier al niet beter is. Dat moet aanleiding zijn tot ernstige zorgen over de toekomst. Er zullen vast nog de nodige affaires komen doordat we het niet goed geregeld hebben. Het boek biedt de aanleiding stevig te investeren in de governance die we bij overheden georganiseerd hebben.